

ІСТОРІОГРАФІЧНА КЛАСИКА

Слово «класика» (від лат. «classicus» – «першокласний, зразковий») в уяві історика неодмінно нав'язує конотації, котрі в тому чи іншому вигляді тяжіють до класичної давнини. Тим паче, що античні канони та норми на ниві культури, мистецтва, літератури, науки від доби Відродження сприймалися й оцінювалися як взірцеві, себто впродовж багатьох століть розглядалися і розглядаються донині як класичні.

Уважають, що в метафоричному сенсі слово «класики» одним із перших ужив давньоримський оратор Марк Тулій Цицерон. Згодом ціла плеяда ранньомодерних мислителів та інтелектуалів запропонувала переосмислення й перевідкриття творів, канонів і взірців з обсягу античної спадщини. Відтак первісний сенс, який продукувався терміном «класика», упродовж багатьох століть людської минувшини обріс супутніми, уточнюючими та доповнюючими предметними смислами. У широкому розумінні класичним називають певний інтелектуальний чи культурний взірець, літературний або мистецький твір, перевірений і випробуваний історичним часом.

Утім, класичні праці та тексти продукують й інші асоціації або враження, котрі пов'язані з їх новим прочитанням і ревізією. Власне, ідеться про нове життя старих праць і текстів, які за інших соціокультурних передумов й інтелектуальних викликів сприймаються та потрактовуються інакше, ніж у попередні часи. За великим рахунком, на перший план виступає унікальна властивість класичних текстів, пов'язана з їх культурною розмаїтістю й інтелектуальною багатшаровістю, котра кожного разу по-новому виявляється на відмінних історичних відтинках.

Тож звернення до історіографічної класики передбачає не стільки засвоєння давніх взірців, скільки їх осмислення, прочитання та представлення у світлі сучасного історієписання й соціогуманітаристики. Із цієї перспективи публікація класичних текстів українських (а на перспективу – також іноземних) істориків розглядається нами як запрошення до нового, іншого прочитання й осягнення історіографічної спадщини.

Зауважимо, що до категорії історіографічної класики віднесено не тільки знані праці визначних дослідників, а й маловідомі та призабуті тексти, котрі вирізнялися новаторськими для своєї доби концептуальними пропозиціями, методологічними засадами. У цьому розрізі йдеться не тільки про класичний статус тієї чи іншої розвідки, а й про класичні взірці мислення істориків, які заслуговують на пильне студіювання та новітнє переосмислення.

Таким чином, у рубриці «Історіографічна класика» плануємо систематично публікувати тексти авторів, котрі вирізнялися цікавими, інколи незвичними та навіть креативними поворотами думки, концептуальними схемами й методологічними підходами. Сподіваємося, що ця журнальна рубрика спричиниться до сучасних прочитань, потрактувань, інтерпретацій багатющого та розмаїтого текстового матеріалу, котрий залишили нам у спадок наші колеги по «історичному цеху».

**Головний науковий редактор «Українського історичного журналу»
академік НАН України В.А.Смолій**